

MINA EGNA EPILEPSIANFALL

Namn _____

Adress _____
_____

Vad händer när jag får ett epilepsianfall?

_____
_____
_____

Vad behöver jag hjälp med om jag får ett anfall?

_____
_____
_____

Vem skall meddelas om jag får ett anfall?

_____

Tel. _____

Min egen läkare:

_____

Tel. _____

Min epilepsimedicinering:

_____
_____
_____

Medicinallergier:

_____
_____

Ungefär 56 000 finländare har epilepsi,
5000 av dem är barn. 36 000 personer
behöver regelbunden medicinering och
9000 personer har en svårbehandlad epilepsi
(c:a 20 – 25 % av alla som har epilepsi).
Man kan få epilepsi i vilken ålder som helst,
det är ändå vanligast i tidig barndom eller som
äldre. Årligen påbörjas epilepsimedicinering till
c:a 3000 personer av vilka 800 är under 15 år.
Epilepsi är en livslång sjukdom, som behöver
vård livet igenom.

Malms handelsväg 26, 00700 Helsingfors
Tel. (09) 350 8230, fax (09) 3508 2322
e-mail: epilepsialiitto@epilepsia.fi
www.epilepsia.fi

FÖRSTA HJÄLP VID ETT EPILEPSIANFALL

ALLA KAN HJÄLPA
NÄR NÅGON FÅR ETT
EPILEPSIANFALL

FÖRSTA HJÄLP VID ETT EPILEPSIANFALL

Ett epilepsianfall är ett symptom som stör personens normala funktion. Ett epilepsianfall är en övergående urladdning i hjärnans elektriska verksamhet. Symptomen som uppkommer under anfall varierar enligt urladdningens lokalisering och spridningsområde. De vanligaste symptomen som behöver omedelbar vård är medvetlöshets-krampanfall-och medvetande-störningsanfall. Vanligen räcker anfall ett någon minut och går över av sig själv. Om anfall blir utdraget eller anfallen upprepar sig så ofta, att personen inte återhämtar sig mellan anfallen, är personen i livsfara och skall genast till sjukhus.

Genom att vända personen i framstupa sidoläge tryggar man andningen. Källa: Finlands Röda Kors

MEDVETSLÖSHET- KRAMPANFALL (TONISK-KLONISKA ANFALL)

Personen blir medvetlös, faller och kroppen stelnar. Tungan eller kinden kan hamna mellan tänderna, och det kan rinna blod från munnen. Stelheten kan efterföljas av knyckande kramper. Andningen stockar sig för några sekunder och från munnen kan komma fradga. Efter anfall följer eftersömnen, från vilken personen kan väckas.

- 1 Ta det lugnt. Alla kan hjälpa till när någon får ett anfall. Att ge första hjälpen kräver inga specialkunskaper.
- 2 Försök inte hindra kramperna men se till att personen i fråga inte slår i huvudet eller annars skadar sig. Kramperna tar vanligtvis 1-2 minuter.
- 3 Stoppa inget i munnen eftersom det försvårar andningen.
- 4 Försök vända personen på sidan så fort kramperna avtar. Då hålls andningsvägarna öppna och eventuell fradga kan rinna ut.
- 5 Lossa alla kläder som spänner åt och kontrollera att personen kan andas fritt.
- 6 Kalla på ambulans (112), om kramperna varar längre än 5 minuter eller om ett nytt anfall börjar innan personen hunnit återhämta sig från det föregående.
- 7 Innan du lämnar personen i fråga bör du försäkra om att denne hunnit återhämta sig helt, kan svara på frågor och vet vart han/hon är på väg. Ring efter en ambulans (112) om personen skadat sig under anfall.

Om du inte vet hur du skall agera, ring 112 och be om råd.

MEDVETENHETSFÖRDUNKLING (KOMPLEXA PARTIELLA ANFALL)

Under anfall är personen förvirrad och inte helt medveten om sin omgivning. Personen kan mekaniskt upprepa en rörelse; t.ex. vandra mållöst omkring, plocka på sina kläder eller smacka med munnen. Medvetandet är dunkelt och personen vet inte vad som händer och kan inte svara på frågor.

- 1 Håll dig i närheten av personen som fått ett anfall och försök vid behov leda denne så att han/hon inte skadar sig. Anfall tar vanligtvis bara ett par minuter.
- 2 Försök inte hindra personen att röra sig eftersom han/hon förmodligen kommer att göra motstånd.
- 3 Låt anfall gå över av sig själv. Om inte så händer inom 5 minuter bör du ringa efter en ambulans (112).
- 4 Innan du lämnar personen i fråga bör du försäkra dig om att denne hunnit återhämta sig helt, kan svara på frågor och vet vart han/hon är på väg. Ring efter ambulans (112) om personen skadat sig under anfall.

Om du inte vet hur du skall agera vid ett anfall, ring 112 och be om råd.

Förstahjälpsmedicinering vid ett utdraget anfall.

Största delen (>90 %) av epileptiska krampanfall går över av sig själv inom 1-4 minuter. Därför behövs ingen direkt behandling och det fodras ingen extra medicinering i samband med

anfall. Behandlingen av epilepsin är en preventiv långtids medicinering som skall förhindra anfall och som effektivteras om patienten får anfall trots medicineringen. Epilepsianfallet är utdraget när anfall fortsätter över 5 minuter eller när anfallen fortsätter utan att personen återhämtar sig mellan anfallen. Om patienten har benägenhet att få sådana anfall kan man använda som förstahjälps flytande Diazepam – rektiol (Stesolid, Diazepam) eller ge midatsolam-lösning som fås med specialtillstånd och skall doseras på munnens slemhinna. Förstahjälpsmedicinen ordinerar av den vårdande läkaren som tillsammans med sköterskan instruerar den person som skall ta hand om medicinen hur den skall doseras. Om anfall fortsätter trots förstahjälps medicinering, ring efter ambulans (112) och se till att personen förs till sjukhus. Förstahjälpsmedicinen ger alltid en annan person, patientens anhörig, eller t.ex daghemmets, skolans eller vårdhemmets personal. Personen måste behärska doseringstekniken och veta när patientens anfall är mera utdraget eller kan upprepas på nytt och fodrar förstahjälpsmedicinering. En patient som får många anfall trots medicinering, kan skötas hemma eller på vårdhem individuellt trots enstaka anfall, genom överenskommelse med behandlande läkaren som ger behandlingsinstruktioner. Att ge överlopsdoser av epilepsimedcinen eller dizepam-tabletter skall inte användas i sådana fall då anfallen kommer oftare än vanligt. Då anfall pågår får man inte sätta något i munnen, således ingen medicin heller. Förstahjälpsmedicin (rektiol eller medicin som skall doseras på munnens slemhinna) skall man inte ta i förebyggande syfte och man skall inte bära dem med sig för säkerhets skull, om ett anfall skulle komma och en främmande person hamnar att ge den. Förstahjälpsmedicin behövs inte alls om personen är i god vårdbalans eller helt utan anfall. Om det händer i denna situation att det plötsligt kommer ett anfall, är det bäst att söka vård och samtidigt få information om långtidsmedicineringen möjligen behöver förändras.